

ПРЕС КЛИПИНГ

4. мај 2016.

НАСЛОВИ

Рођење трећег детета не убрзава одлазак у пензију (стр.3)

Кад крштеница дође као казна (стр.3)

Синдикати траже 140 динара, послодавци не пристају (стр.5)

Без државне помоћи шабачким предузетницима (стр.5)

Субвенције инвеститорима нужне, али без стратегије не дају ефекте (стр.6)

У Јури су уговори о раду „строго поверљиви“ (стр.9)

ЕК подигла прогнозу раста БДП-а Србије (стр.11)

Србија трећи произвођач чарапа у свету (стр.12)

Радници пропалих нишких фирми пешице до Београда (стр.12)

Малешев: Мали пољопривредници у Србији убрзо ће нестати (стр.13)

За четврт века 600.000 запослених мање (стр.13)

Страх радника велик јер је радних места мало (стр.14)

Повезан стаж 6.725 радника (стр.15)

"Више произведемо него некад цела СФРЈ" (стр.16)

ИЗ ОЧАЈА ПЕШКЕ ОД НИША ДО БЕОГРАДА: Нишлија протестује због дуга за плате од 6,5 милиона (стр.17)

ОТКРИВАМО План за "Ресавицу": Катанац на четири рудника, 1.500 радника остаје без посла (стр.17)

ЕК подигла прогнозу раста БДП Србије на 2 одсто (стр.18)

БЛИЦ СПЕЦИЈАЛ Да ли је сиромаштво узело маха: Једемо све мање хлеба (стр.19)

Самоуправљање и приватизација (стр.20)

Рођење трећег детета не убрзава одлазак у пензију

Аутор: Јасна Петровић-Стојановић

Мајке с троје деце имају право на посебан стаж од две године тако што им то повећава укупан износ пензије. – Посебан стаж од 2032. године и за мајке с једним и два детета
Мајка петоро деце, која је пре 30 година отишла из Србију и већ 27 година ради у Чикагу, јавила се нашој редакцији да провери да ли је тачно да се женама у Србији које роде треће дете, то рачуна као две године радног стажа. Управо је то случај с њеном сестром, која ускоро треба да се пензионише и рачуна на додатни део пензије за ове две године које јој припадају по основу рођења трећег детета, па је хтела да провери да ли је сестра добро разумела српске прописе.

Никада, каже ова Српкиња из Чикага, није чула да постоје било какве бенефиције за пензију, или било какве друге повластице на име тога што неко има више деце. То је, додаје, „била моја лична одлука да имам велику породицу и да их издржавам без дечјих додатака, или било какве помоћи државе”.

Она је, међутим, превидела чињеницу да ове две године нису помогле њеној сестри да се раније пензионише, већ да јој се само увећа пензија за рођење трећег детета.

Кад крштеница дође као казна

Аутор: Јасна Петровић-Стојановић

Уколико до краја године, како је планирано, без посла у јавном сектору остане више од 35.000 запослених, већина садашњих радника, закуцаће на врата Националне службе за запошљавање. Ако се овом броју додају и запослени у државним предузећима, која остану без купаца или оду у стечај до краја године број оних који остају без посла – још је већи.

Како статистички подаци потврђују да су старији радници најбржа растућа група радне снаге, главни проблем са становишта незапослености, нису више само млади, већ и стари. С друге стране, уколико се старијима не продужи радни век, то ће се одмах рефлектовати на пензијски фонд, смањењем уплата доприноса за ПИО, што ће аутоматски повећати издвајања из буџета за исплату пензија, чему се ММФ стално противи.

Посебан проблем су радници старији од 50 година којима „крштеница дође као казна”, јер је питање има ли послодаваца у Србији којима требају радници у шестој деценији. Или, овим бившим запосленима, не преостаје ништа друго, него да од отпремнина које су добили, започну неки свој бизнис.

Упркос чињеници да је сваки трећи пријављен на бироу рада старији од 50 година, из Националне службе за запошљавање, поручују да је последњих година приметан тренд раста запошљавања управо оних који су напунили 50 година.

У јануару 2009. је било запослено је 26.358 старијих од 50 година, од чега 9.235 жена, да би на крају прошле године тај број нарастао на 35.490, од чега 13.560 жена. Позитиван тренд се наставио и од почетка ове године па је у прва три месеца запослење нашло 8.400 старијих од 50 година, од тога је 3.250 слабији пол.

Највише запослених је с трећим и четвртим степеном стручне спреме, али је приметно и запошљавање 98 дипломираних економиста за општу економију, банкарство и финансије са седмим степеном стручне спреме.

Најтраженији међу педестогодишњацима су економски техничари с четвртим степеном стручне спреме – 256 њих се запослило до почетка године, бивши гимназијалци 186, продавци с трећим степеном стручне спреме – 183, 140 машинбравара, 98 књиговођа...

Упитани колико је на евиденцији Националне службе старијих од 50 година и колико процентуално њих успе да се запосли, први пут, или поново, с бироа рада, одговарају, да се тренутно на евиденцији налази укупно 207.250 незапослених старијих од 50 година.

Ко најдуже чека на посао

Најдуже на посао чека помоћник конфекционара 8,8 година, помоћни дактилограф 7,9 година, шивач текстила 7,7 година, кројач текстила седам, машински механичар 6,9 година, управни техничар 6,8 година, прелац 6,6 и ткач 6,5 година.

У периоду од јануара до марта 2016. године запослено је 8.400 особа старијих од 50 година. И то, на одређено време 53,3 одсто или 4.480 радника, на неодређено време 22,1 проценат или 1.857 радника. На привременим и повременим пословима је 1.352 радника или 16,1 одсто и по уговору о делу 576 радника.

У Националној служби наглашавају да Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености, као своје прво начело прописује забрану дискриминације.

Довођење једног лица у неповољнији положај у односу на друго (по основу пола, рођења, језика, расе, старости, трудноће...), сматра се дискриминацијом. Зато приликом оглашавања слободних радних места, Национална служба не објављује услове (пол, године старости или ознаку физичког изгледа) и обавештава послодавца да оглас може бити објављен, али без наведених дискриминишућих услова.

У пракси посредовања између послодаваца и оних који посао траже, као услов запослења дешавало се да послодавци за избор кандидата тражи баш неку од наведених карактеристика, за коју се објективно не може рећи да је у вези са обављањем посла.

Улога Националне службе јесте да када процени да је природа посла таква да припадници оба пола, или особе свих старосних доби могу једнако добро да обављају послове, информису послодавца о томе и скрену му пажњу да и кандидатима другог пола и старосне групације, треба пружити прилику.

Упитан да ли послодавци имају неке повластице приликом запошљавање старијих од 50 година, Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца Србије, каже, да тако нешто није предвиђено законом.

– То наравно никако не би смео да буде разлог да се послодавци одричу старијих и искуснијих радника. Напротив. Већ сада је дефицит добрих мајстора који су прошли праву едукацију, а то су управо радници старији од 50 година. Као пример наводим да сам једва за свој посао нашао два добра бравара. На крају сам ангажовао једног који је пред пензијом, јер послодавац с овим старијим радницима не губи време око обуке. Добија готовог мајстора, што је сваком послодавцу најважније – каже Атанацковић.

Да српска привреда којим случајем ради пуним капацитетом послодавци не би били довођени у ситуацију да бирају између младих и старијих од 50 година. Имали би посла и за једне и за друге. Овако, додаје наш саговорник, с једне стране добре и старе мајсторе држите на послу до пензије, а тим заузimate место младима.

Синдикати траже 140 динара, послодавци не пристају

Аутор: Љ. Буквић

Београд - И када буде формирана нова влада све, осим евентуално нових представника државе у Социјално-економском савету, остаће старо. Стари су представници послодаваца и синдиката и стара је расправа у којој синдикати инсистирају на повећању минималне цене раде а послодавци тврде да услова за то нема.

Савез самосталних синдиката Србије и Уједињени грански синдикати Независност упутили су пред изборе СЕС-у иницијативу за повећање висине минималне цене рада са 121 на 140 динара по радном сату, чиме би минимална месечна зарада износила 24.360 динара. Међутим, иницијатива се није ни разматрала, све је остављено за после избора.

- Тачно је, ми смо пред изборе покренули ту иницијативу да се повећања минималац. Још прошлог септембра је требало да се разговара о томе, јер цена рада се није повећавала две године и мислим да је коначно време за то - каже за Данас потпредседник Самосталног синдиката Зоран Михајловић.

На седницама СЕС-а, напомиње он, било је приче о томе, као и наговештаја да би то могло да се деси након што се формира нова влада.

- Тражили смо да то буде 140 динара по сату, и то је цена коју ћемо тражити за ову годину. Било је прича да се то уради и раније, али Влада није хтела како се то не би протумачило као предизборни маркетинг - истиче Михајловић.

Он каже како верује да ће Унија овог пута пристати на то иако то ранијих година није био случај. "Међутим, очекивања су једно, али нада постоји увек", каже Михајловић.

С друге стране, послодавци ће, упркос надањима синдиката, и овог пута бити "тврди орах".

- Послодавци нису за то и не верујем да ћемо прихватити повећање минималне цене рада јер економски показатељи то не оправдавају. Нису се створили довољно добри услови да би то могло да се деси - каже за Данас председник Уније послодаваца Небојша Атанацковић.

Како каже Атанацковић, највише на шта ће послодавци да пристану јесте да се започне разговор о минималцу за наредну годину.

- Најреалније је да се цена рада повећава у складу са повећањем инфлације. Проблем је што се давања неких послодаваца стално повећавају, тако да нема услова за раст цене раде - истиче Атанацковић.

СЕС неће чекати нову владу бар што се тиче састанака, јер како каже, може да се ради и док је влада у техничком саставу.

Одлука о повећању цене раде или било чему другом биће донета тек кад буде формирана нова влада. Рок за договор о цени рада за 2017. је 15. септембар ове године.

Тренутно, председвајући СЕС-а је министар рада Александар Вулин, који ће уколико остане на министарској функцији наставити да председава СЕС-ом. Уколико дође до промене, председавање ће преузети нови министар рада.

Без државне помоћи шабачким предузетницима

Аутор: Д. Ераковић

Шабац - Локална власт у Шапцу најавила је низ великих пројеката у наредним месецима.

Свакако најважнији подухват је изградња ауто-пута Рума-Шабац, за који је министарка Зорана Михајловић рекла да ће започети крајем ове године. Међутим, локална власт је већ отпочела преговоре са великом канадском компанијом да овај ауто-пут буде реализован као концесија.

По свим параметрима, а најважнији је да овом трасом прође више од десет хиљада возила дневно, ауто-пут је и те како неопходан.

Такође, локална власт је преузела кораке за изградњу међународне луке која би имала промет неколико милиона тона кабастих терета. Уз то, железнички мост на већем делу није заштићен од рђе ни фарбан дуго година. Много се очекује од доласка јапанске корпорације у ауто-индустрији, која би запошљавала око 1.700 радника.

Преговори се воде од фебруара прошле године, и да није тога било ова фабрика би била изграђена у Бугарској, а било је покушаја да се она гради, по републичкој власти, у Крушевцу или Краљеву.

Са највећом индустријском зоном у земљи, од чега је 200 хектара у режиму слободне зоне, Шабац је у италијанској привредној комори означен као најбоље место за инвестиције. Овде већ послује пет италијанских фирми, а око двадесетак домаћих предузећа је купило земљиште, и очекује се запошљавање око 400 радника. Када је италијанска фирма за производњу обуће овде тражила обучене раднице, овдашња филијала Завода за запошљавање одбила је да достави евиденцију о томе. Ипак, градска власт је организовала састанак са незапосленим радницама и очекује се да у мају почне производња. С обзиром да око половине становништва живи на селу градска управа припремила је 84 програма за село. До сада субвенционисано је копање дубоких бунара, тако да само у Поцерини јагода се гаји на хиљаду хектара. Такође, домаћинствима се бесплатно уступају сушаре које треба да дуплирају зараду од воћа и зачинског биља. У изградњи је савремена квантаска пијаца где би се пољопривредни производи чували у хладњачама и уједно и паковали, чиме би се постигла знатно већа цена. Камен спотицања било је измештање Управе за аграрна плаћања из Шапца у Београд коју је финансирала Европска унија. Због тога што нема довољан број запослених у овој управи Србија неће моћи да користи претприступне фондове Европске уније. Ипак, Шабац има изузетну сарадњу са Европском унијом, која је финансирала изградњу постројења за прераду отпадних вода као и у регионалну депонију. Тиме ће читаво ово подручје бити обележено као еколошка регија, што много значи страним инвеститорима. Град је припремио неколико пројеката који би се финансирани из ЕУ. Један од значајнијих је изградња топлане на биомасу као и изградња обалоутврде код Чеврнтије, чиме би се дугорочно заштитио читав овај крај од поплава. С друге стране Шабац је имао спремне пројекте за наводњавање 8.000 хектара ораница у Мачви, али републичка власт, упркос обећањима, то није спровела у дело.

Највећи помак је у схватању духа предузетништва, да нико са стране неће омогућити развој до самих грађана и локалне самоуправе, а градска управа вољна је да помогне сваког ко има идеју за бизнис. Посебно место имају задруге, поготово где су жене, и биће потпомогнуте и маркетиншки и финансијски. Већ сада реализују се два програма женског предузетништва: за прераду хране као и у ткању и шивењу. На списку незапослених је око 12.000 лица, а план је да се ове године запосли око две хиљаде. Такође планирано је да уместо 75 милиона евра колико донесе пољопривреда подстицајним мерама и програмима ова цифра буде удвостручена.

Субвенције инвеститорима нужне, али без стратегије не дају ефекте

Аутор: Гојко Влаовић

На укупан износ инвестиција од скоро две милијарде евра, одобрено око 420 милиона евра подстицаја, што је упустило око 60.000 људи * Успостављена је детаљна контрола инвеститора који користе субвенције, резултат су 94 раскинута

уговора * Пословно окружење у Србији није уређено и инвеститори преко државних повластица траже гаранције да ће успети да поврате новац који уложе

Београд - Готово све значајније стране инвестиције у Србији привучене су државним субвенцијама за запошљавање радне снаге. То су чиниле и владе до 2012. године, а ту праксу су преузели и напредњаци. Некада је привилегија звана субвенције, односно давање новца грађана Србије, била резервисана само за стране инвеститоре, али након доношења новог Закона о улагањима то право имају и домаћи.

Судећи по изјавама челних људи у Влади, додела субвенција представља стратегију која би требало да српску привреду дигне на ноге. С друге стране, грађани са негодовањем гледају на посезање државе у "њихов џеп", јер се новац који би могао бити усмерен, рецимо, у школство или здравство, одваја како би се, између осталог, инвеститорима омогућило стицање профита. Стручна јавност пак сматра да пракса субвенционисања инвеститора једноставно мора да се примењује у Србији, али да то никако није, нити може бити, стратегија за економски опоравак земље.

У Министарству привреде за Данас истичу да је на укупан износ инвестиција од скоро две милијарде евра, одобрено око 420 милиона евра подстицаја, што је упослило око 60.000 људи. Само током прошле године је издвојено око 98,4 милиона евра за 23 инвеститора по тој основи. - Али то су само најлакше мерљиви резултати. Таквим приступом остварени су и многи други ефекти... наплата пореза по свим основама, наплата доприноса, наплата такси, дажбина... остварена сарадња са великим бројем домаћих предузећа, позитиван утицај на спољнотрговински биланс, подизање нивоа позитивног пословног амбијента, увођење нових технологија - сматрају у Министарству привреде.

Истичу да политика подстицаја није наш изум, већ да је то просто пракса коју користе и друге државе, примера ради Словачка, Мађарска, Чешка, Шпанија, Ирска итд, како би решиле питање незапослености и диверсификовале своју економију.

- Осим тога, на тај начин даје се замајац новом процесу индустријализације у земљи. Такође, у Србију долазе и нове технологије. Тако су путем тог инструмента у Србију дошле компаније Сименс, Панасоник БОС, Леони, УУРА, Бенетон, Сваровски, НЦР, Магна, ПКЦ, Леар, Делпху, Цалзедониа итд.

Што се тиче контроле како се средства троше, истичу у Министарству привреде, она у ранијем периоду није постојала.

- Сада је успостављена детаљна контрола тих пројекта које спроводи наше министарство и то се ради на дневном нивоу. Резултат те контроле су 94 раскинута уговора, било зато што нису поштоване уговорне обавезе или су недостајале важеће банкарске гаранције, било да је у питању споразумни раскид. Уведен је ред и сада се тачно зна како се новац додељује и како се контролишу уговорне обавезе - кажу у Министарству привреде.

Контрола се остварује тако што се редовно прати обавеза запослења преко Централног регистра обавезног социјалног осигурања, а износ улагања је дужан да потврди овлашћени независни ревизор, при чему је најважније да се приликом исплате сваке транше мора доставити важећа банкарска гаранција која гарантује евентуални повраћај новца. У случају да дође до раскида уговора исплаћени новац се враћа у буџет активирањем банкарске гаранције, а корисник такође дугује и законску затезну камату.

Љубодраг Савић, професор Економског факултета у Београду, каже за Данас да су субвенције државе инвеститорима "неужно зло" и у датом тренутку једини начин за привлачење страног капитала у Србију.

- Једноставно, пословно окружење у Србији није уређено и инвеститори траже гаранције да ће успети да поврате новац који уложе. У том смислу траже и бројне повластице а једна од њих јесте и субвенционисање плата запосленима. То је инвеститорима исплативо, па је то и разлог зашто страни капитал долази у Србију. Са друге стране они су потребнији нама него ми њима

због велике незапослености и генерално лошег стања српске привреде, па нема много места за преговоре. Влада је једноставно принуђена да инвеститорима да субвенције или да ризикује да они оду негде другде - објашњава Савић.

Према његовим речима, то што су Србији потребни инвеститори не значи да држава треба да дозволи кршење радничких права и сопствених закона.

- Радници који раде код страних инвеститора који су добили субвенције, веома су слабо заштићени. Принуђени су да ћуте и раде, прихватају тешке услове а не смеју синдикално да се организују нити дигну глас због неправде, плашећи се да им уговори неће бити обновљени, односно да ће изгубити посао и угрозити егзистенцију својих породица. За то је апсолутни кривац држава која је неадекватним законским решењима послодавцима дозволила да се тако понашају према радницима. Када то кажем, не мислим на све стране инвеститоре. Неки од њих се заиста понашају коректно, али има и оних који заиста шиканирају раднике, што је недопустиво - наглашава Савић.

Он истиче да приликом потписивања купопродајних уговора са послодавцима треба јасно прецизирати шта су то основна радничка права која не смеју да се узурпирају као и то да се уставне слободе и права грађана не могу кршити.

- Очито да надлежни државни органи не врше адекватну контролу када је реч о понашању послодаваца који су добили субвенције према радницима. С обзиром да је реч о новцу пореских обвезника који се издваја за субвенције, контроле да ли има неправилности би морале да буду и детаљне и честе, а законска регулатива прилагођена томе да се могућност било каквог шиканирања радника елиминише. Сасвим је јасно да су држави потребне инвестиције, нарочито стране, али са друге стране држава је дужна и да штити сва права својих грађана па тако и радничка - каже Савић.

Иако сматра да је субвенционисање послодаваца зарад отварања нових радних места потребно Србији, наш саговорник додаје да то ипак не може да изведе привреду Србије на зелену грану.

- Другим речима привреда Србије се сигурно неће опоравити само тако што ће се инвеститорима давати субвенције. До тога може доћи само тако што ће се у Србији поправити пословни амбијент и што ће инвеститори улагати не зато што ће добијати повластице већ јер ће Србију препознати као добро и исплативо тржиште у које ваља инвестирати јер ће се улагања вишеструко исплатити и без субвенција. Једноставно субвенционисање страних инвеститора није довољно да би се реализовала реиндустријализација у Србији. А без реиндустријализације, српска привреда не може доћи на "зелену грану". Да би се то остварило потребно је из темеља променити стратегију развоја привреде. Држава би морала да створи такве услове у којима ће реиндустријализација бити могућа а индустријска предузећа респектабилна и пожељна за преузимање од стране страних компанија - каже Савић.

Партије не виде даље од мандата

Србија би морала да има дугорочну стратегију привредног развоја, али је то немогуће јер странке на власти не размишљају изван својих мандата стечених на изборима, тврди професор Љубодраг Савић. Он каже да би на опоравак привреда могла да рачуна ако би се створио амбициозан и одржив план са пројекцијом на дужи временски период након чијег истека би дошло до првих резултата. "Али, партије на власти једноставно не могу да чекају тако дуго јер им мандати истичу, па се опредељују за половична и друга решења која не обезбеђују развој", закључује Савић.

Списак компанија које су добиле субвенције за запошљавање радне снаге у 2015:

1. Трендтех 776.239 евра
2. Делпхи Пацкард 18,3 милиона евра
3. Хутцхинсон 2,2 милиона евра
4. НЦР 14 милиона евра
5. Фалке Србија 853.497 евра

6. Уура, Лесковац 951.506 евра
7. МЕИ ТА Еуропа 22,7 милиона евра
8. Цонтитецх Флуид Сербиа 3 милиона евра
9. МДГ 960.000 евра
10. Свисс Папиер 234.000 евра
11. Астер Текстил 1,6 милиона евра
12. ИГБ Аутомotive Цомп 1,4 милиона евра
13. Леони WЦС 677.216 евра
14. Веибо-Гроуп 12 милиона евра
15. Бања Комерц Бекамент 500.000
16. СР Тецхницс Сервицес 420.000 евра
17. ЛЕАР Цорпоратион 9,5 милиона евра
18. Теклас Аутомotive 4,7 милиона евра
19. Мастерпласт УУ 2 милиона евра
20. Стреит Нова 4,2 милиона евра
21. Јохнсон елецтриц 19, 2 милиона евра
22. Реал Книттинг 750.000 евра
23. ВНБ КНИТТИНГ 303.178 евра

У Јури су уговори о раду „строго поверљиви“

Аутор:З.Миладиновић

ЕК подигla прогнозу раста БДП-а Србије

Извор: Танјуг

Европска комисија подигла је прогнозу раста бруто домаћег производа (БДП) Србије на два одсто у овој години, објављено је у Бриселу.

Европска комисија је у фебруару раст БДП-а Србије прогнозирала на 1,6 одсто, а сада је, у најновијем извештају, подигла прогнозу за 0,4 процентна поена - на два одсто.

Према последњим пројекцијама, ЕК нам за 2017. годину предвиђа раст БДП-а од 2,5 одсто.

Премијер Александар Вучић изјавио је недавно да је уверен да ће међународне организације и финансијске институције подићи прогнозе раста за Србију у овој години.

Последње прогнозе ММФ-а и Светске банке за ову годину, саопштене у априлу и у марту, предвиђале су раст БДП-а у Србији од 1,8 одсто.

Европска комисија своје, "оптимистичније" прогнозе у односу на претходне заснива на већем приливу инвестиција и бољем извозном резултату.

Када је реч о инвестицијама, Европска комисија указује да је прилив страних инвестиција, не прецизирајући на које инвестиције мисли, био довољан да потпуно покрије дефицит текућег рачуна.

ЕК истовремено оцењује да ће раст инвестиција у Србији у наредних неколико година бити релативно јак.

Инвестиције су раније, на пример 2012, расле махом вођене појединачним пројектима у аутоиндустрији, али се, истиче се у извештају, профил инвестиција сада променио и разноврснији је.

Индикатори су показали да је економски опоравак убрзан почетком 2016, индустријска производња, и даље у већој мери вођена сектором рударства и енергетике, наставила је да расте у прва два месеца ове године

Производња расте у већини сектора, констатује Европска комисија.

Уједно се очекује да ће даљи раст извоза бити подстакнут и опоравком главних трговинских партнера Србије, скорашњим и новим инвестицијама, али и већом продуктивношћу захваљујући домаћим реформама.

Према извештају ЕК, очекује се и раст приватне потрошње у Србији, као и даљи опоравак приватног сектора.

"Очекује се раст приватне потрошње као последица опоравка приватног сектора, у смислу новог запошљавања и већих зарада", пише у извештају, уз упозорење да та путања зависи од предвиђене рационализације јавног сектора.

ЕК такође указује да ће српска економија, генерално, као и друге економије, бити изложена екстерним ризицима, и остати високо осетљива на међународне токове капитала и колебања цене нафте на светском тржишту.

Комисија истиче да би ризик по прогнозирани раст било "опуштање" по питању фискалне консолидације и структурних реформи.

Србија трећи произвођач чарапа у свету

Извор: Н1

Са прошлогодишњим извозом чарапа у вредности од око 200 милиона долара, Србија је постала трећи произвођач чарапа у свету, показују подаци Привредне коморе Србије. У производњи доминирају фирме чији су власници из Италије и Немачке.

Све више запослених у текстилној индустрији и квалитетна текстилна роба допринеле су да Србија прошле године заузме 18. место на листи снабдевача Европске уније текстилом, тврде у Привредној комори.

Претходних година страни инвеститори отворили су погоне у Апатину, Руми и Нишу и код Врања. Око 80 одсто произвођача су мале фирме, док 20 одсто чине фабрике са преко 120 радника.

Власник београдске фирме Форма-ВС, Бане Микелић, тврди да се данас произведе више деце гарде robe него некада у читавој Југославији, али да фирме које легално послују једна опстају, док задовољно руке трљају оне које раде илегално.

"Знам најмање 40 текстилних предузећа, без иједног запосленог, која увозе материјал на црно и на црно га продају. Други проблем су велики доприноси. Јесу смањени ако се запосле нови радници, али ми треба да платимо читав износ, а онда чекамо да нам држава врати део новца", истиче Микелић.

Радници пропалих нишких фирми пешице до Београда

Извор: Бета

Радници пропалих нишких фирми који већ годинама не могу да наплате заостале плате, окупиће се у среду, 4. маја, испред Градске куће, а потом ће пешице кренути у Београд, сазнаје Бета од организатора протестног марша Зорана Нешића.

Према његовим речима, радници ће кренути у Београд како би од Владе Србије добили писану потврду да држава има обавезу да им исплати заостале плате.

"Свих протеклих година добијамо само усмена обећања да ћемо добити зараде. Никаквог папира, ништа. Тражимо написмено да нам се исплата гарантује и тражимо исплату наших пара", истакао је Нешић.

Он је рекао да радници који потражују заостале плате још нису добили ни једнократну помоћ од 10.000 динара коју су им обећали град и држава.

"Речено нам је најпре да ћемо помоћ добити 20. априла, а потом 30. априла. Прошао је и 1. мај а ми новац још нисмо добили", изјавио је Нешић.

За исплату једнократне новчане помоћи и исплату заосталих плата у току прошлог месеца нишком Центру за социјални рад пријавило се 6.212 радника.

Помоћ очекује око 5.500 радника, пошто је Градско веће донело одлуку да право на помоћ имају само радници који су радили у нишким фирмама, и то оним које још правно нису угашене.

Бивши радници Електронске индустрије, Машинске индустрије, "Грађевинара" и "Нитекса" и ранији су пријављивали држави своја потраживања за заостале плате, а према једном од таквих пописа, њихова потраживања за неисплаћене зараде износе око 2,5 милијарди динара.

Малешев: Мали пољопривредници у Србији убрзо ће нестати

Извор:Бета

Председник удружења пољопривредника Клуб 100П плус Војислав Малешев оценио је да све води ка томе да ће мали пољопривредници веома брзо нестати са пољопривредне сцене у Србији.

"Земља се даје великим компанијама, а пољопривредницима се укидају субвенције, односно директна давања. На све то, цене наших производа су на вишегодишњем, можда и деценијском минимуму, рекао је Малешев за Војвођански истраживачко-аналитички центар (ВОИЦЕ).

Он је оценио да је јасно да се земљишна политика кроји по мери појединаца.

Стручњак за пољопривреду Ђорђе Бугарин сматра да су пољопривредници у другом плану, а у првом плану државне политике је издавање земљишта у дугорочни закуп немачкој компанији Тенис.

Према његовим речима, и највећи домаћи бизнисмени појавиће се као инвеститори, односно закупци државног земљишта на дуг рок, па ће умногоме повећати површине којима већ газдују.

"Захваљујући закону који је држава донела, имамо и у Војводини село као још гори социјални случај него што је било", рекао је Бугарин.

Председница Централне асоцијације произвођача млека Сања Бугарски казала је да су фармери против продаје државне земље.

"Земља није моја, она треба и мојој деци и нико од нас нема право да је прода. Може да управља њом, да је изнајмљује, а ми смо добри подстанари и водимо рачуна о том ресурсу. Зашто кварити нешто што добро функционише", упитала је Бугарски.

За четврт века 600.000 запослених мање

Аутор:Љ. Малешевић

Уколико све буде ишло по плану, ове године ставиће се тачка на вишедеценијску приватизацију у Србији. У њој су нестали многи велики српски гиганти, некадашњи индустријски центри данас имају празне индустријске зоне, а број радника запослених у српској индустрији вишеструко је смањен. Према подацима економисте Љубодрага Савића, 1990 године у индустрији Србије је радило 1,1 милион људи. Четврт века касније, односно данас, српске фабрике запошљавају 430.000 радника. Колико је то смањење најбоље показује чињеница да је толико радника колико данас има укупно у српским фабрикама радило у осам индустријских центара у Србији.

- Толико радника је 1990 године радило у осам великих индустријских центара: Београд, Крагујевац, Врање, Суботица, Пирот, Нови Сад и Крушевац. Крајем 2011. године у тих осам градова радило је свега 46.000. Ова чињеница најбоље потврђује став да је српска индустрија у

највећој мери уништена у процесу српске транзиције, нарочито сповођењем катастрофално лошег модела приватизације – сматра професор Савић.

Мало је примера добре приватизације у протеклих четврт века, а оне које су успешно приватизоване новог газду добиле су првих година процеса приватизације и то продајом тендера. Међу гигантима који су успешно приватизовани, а и данас раде, запошљавају и имају пристојне плате за много мање радника него раније, су цементаре, пиваре, фабрике дувана, баљаоница бакра и алуминијума у Сеојну. Скоро све остале српске фабрике данас или више не постоје или се налазе међу оних 17 чија судбина треба да се реши до краја овог месеца, када им се скида заштита од поверилаца. Професор Савић не верује да ће неке од њих преживети односно прогнозира да ће мањи део њих отићи у стечај који ће тешко поднети.

Да су изгледи да нека од тих 17 стратешки важна предузећа оду у стечај, а након тога доживе и катанац, реални указује и податак да је за само последњих годину дана исту судбину доживело неколико великих гиганата попут “Првог маја” Пирот, ИМТ, “Желвоз”, БИП, Фабрика вагона, “Вршачки виногради”, “14.октобар”, “Будимка”, Путеви “из Сремске Митровице, “Прва искра” из Барича, шест делова “Прве петолетке”...

- Имајући у виду начињ на који је спровођена српска транзиција и нарочито приватизација, није никакво чудо што је већина великих индустријских предузећа доживела пропаст. Неспорно је да је поновна индустријализација Србије заиста потребна, али то није могуће учинити у кратком року и без огромног свежег капитала. Индустријализација је много сложенији, захтевнији и ризичнији посао – оценио је Савић.

Колико је Србије потребна индустријализација указују и подаци да је учешће индустрије у стварању друштвеног производа 1988.године износило 44,8 одсто, а да је пре три године, 2013. , оно било свега 20,9 одсто. Професор Савић указује да је у БДП-у Чешке пре четири године учешће индустрије износило 39,6 одсто додајући да је за разлику од нас та држава умела да привлачи страни капитал, сачува и унапреди развој индустрије.

Када би се могли вратити

Данас је у Србији учешће индустрије у БДП више него дупло мање у 1988.години, али је зато број запослених у јавном сектору надмашио раднике у индустријској производњи. Тако данас у индустрији ради 430.000, а пола милиона запослених има у јавном сектору. Службеника у државној управи има 160.000, у образовању ради скоро 133.000 и још је око 164.000 упослених у здравству и социјали. Без јавних предузећа, за државу ради око пола милиона људи.

Страх радника велик јер је радних места мало

Аутор:Д. Млађеновић

У Србији, где је незапосленост велика и потрага за послом стална, могућност избора радног места готово је минимална. Углавном се сваки понуђени посао прихвати, али то, наравно, не значи да су запослени задовољни послом који обављају. Без обзира да ли се ради у државним служби, јавним предузећима, великим компанијама, или малим фирмама, руководећим местима, или само као део система, сигурно је, има незадовољних, али се о томе мало говори, или се говори тихо.

Разлог је прилично једноставан - радно место је несигурно, а ако се неко буну, лако ће бити замењен. Због тога многи незадовољни радници ћуте, раде и дуже и за мање новца, неретко месецима чекају на исплату зараде, али раде, јер трентно не виде бољу опцију пошто сваки месец треба прегурати. Велико је питање какве резултате постиже запослени који свако јутро при одласку на посао размишља само да га што пре одради и колики је ниво његовог стреса што осам сати дневно проведе на радном месту којим није задовољан, на којем има проблеме, није адекватно плаћен, где његов рад није довољно вреднован, где радна атмосфера није стимулишућа... и да ли, уз све то, даје максималан допринос на радном месту који обавља.

Наравно, многи незадовољни радници радо би нешто рекли, и то не само у ужем кругу познаника, пожалили се на ситуацију, примања, радну атмосферу, оно што им се дешава на послу или би, можда, похвалили послодавца, указали на који начин стимулишу и мотивишу запослене. Однедавно је тако нешто могуће, захваљујући пројекту “Огледало фирме”, где се на једном месту потпуно анонимно може оставити коментар о радном месту - од зараде до атмосфере. Захваљујући томе, они који планирају да потраже посао у некој фирми, могу да добију реалну слику о условима рада у њој и пре разговора или евентуалног слања биографије. С друге стране, инфорамције које се ту могу наћи послодавцима могу да послуже као путоказ за унапређење пословања јер и они добијају реалну слику како их њихови запослени виде. Досадашња искуства показала су да запослени радо, додуше анонимно, остављају коментаре јер сваки двадесети корисник то учини и напише висину примања, а остављају их и запослени у малим, али и великим фирмама. Ово је можда један мали корак у покушају да се покаже како ко види своје радно место, чиме је задовољан, а чиме не, а идеја је да се на тај начин побољша стање у фирмама које послују у Србији, где слободно се може рећи, није сјајна ситуација. Ипак, познато је да се добар глас далеко чује, а лош још даље и не треба занемарити чињеницу да је, про тражењу посла, али и поклањања поверења одређеним производима, важан утисак о онима који раде и местима на којим се ради.

Добар радник, без обзира на ниво стручноти свакоме је потребан и није га лако наћи, а то је највидљивије у области ИТ индустрије, Наиме, незапослених а стручних за обављање тих послова готово да нема, у том сектору плате су више од просечних и исплаћују се на време, могућност напредовања изузетна, доброг програмера сви ће се трудити да задрже јер их нема, а без њих нема ни посла.

Важно и образовање

Иако се може чинити невероватним, има и оних који, без обзира на зараду, која неретко одскаче од минималне или чак просечне, нису спремни да остану на радном месту на којом нису задовољни, које их не испуњава, не дозвољава да се искажу... На такав корак, сигурно је, лакше се одлучују запослени с вишим степеном образовања јер имају и већу могућност избора. С друге стране су запослени, који немају одговарајуће знања или вештине, или су, због неуспелих приватизација, упркос искуству, знању и вештинама стеченим дугогодишњим радом, остали без посла. Они нису у позицији да буду гласни и одбију посао, напротив, прихвате га и не коментаришу како им је.

Повезан стаж 6.725 радника

Од јуна 2015. до сада повезан је стаж за 6.725 радника у Србији, показују подаци ПИО Фонда. Укупно је „повезано” 17.493 година, пет месеци и 10 дана стажа, у износу од 1,1 милијарда динара. Влада Србије је 3. марта ове године донела Закључак о продужењу рока за повезивање стажа осигурања до краја године јер се претходни Закључак из јуна 2015. године примењивао до краја 2015. године. Нови закључак о повезивању стажа односи се на бивше запослене у субјектима приватизације и предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, који су на дан 13. августа 2014. године у пословном имену имали ознаку „у реструктурирању”, који су стекли услов за пензију, али им послодавац није уплатио доприносе за цео период рада. Такође се односи на запослене у тим предузећима који у 2016. години испуњавају услове за пензију и којима по том основу престаје радни однос, као и на бивше запослене у стечајним дужницима над којима је стечај отворен у 2015. и 2016. години и у којима је Агенција за лиценцирање стечајних управника именована за стечајног управника.

"Више произведемо него некад цела СФРЈ"

Извор: Дневник

Београд -- Текстилна индустрија Србије лагано стаје на ноге, али је нелојална конкуренција и даље оптерећује.

Производња одеће за годину дана повећана је за око 33 одсто, а укупан извоз и то махом на европско тржиште, прошле године достигао је вредност од око милијарду долара. За Европу наши текстилци највише шаљу рубље и чарапе, а полако шијемо и одела.

За раст већи за трећину у односу на претходне године заслужни су и страни инвеститори који су отворили бројне фабрике. Тако су отворене фабрике у Апатину, Руми и Нишу и код Врања, а

Власник београдске фирме "Форма-ВС" Бане Микелић тврди да се данас произведе више дечје гардеробе него некада у читавој Југославији, али да данас фирме које легално послују једва опстају, док задовољно руке трљају оне које раде илегално. "Уби нас црно тржиште. Ја знам најмање 40 текстилних предузећа, без иједног запосленог, која увозе материјал на црно и на црно га продају. Други проблем су велики доприноси. Јесу смањени ако се запосле нови радници, али ми треба да платимо читав износ, а онда чекамо да нам држава врати део новца", истиче Микелић. Да је проблем за текстилце пореско оптерећење сагласан је и Васиљевић, износећи податак да су у Бугарској зараде оптерећене с мање од 40 одсто, а у Србији порези и доприноси износе 65 одсто плате. Због тога, како каже, у Бугарској ради 200.000 радника у текстилној индустрији, а код нас 50.000 и вероватно још толико на црно.

газде су углавном Италијани и Турци.

Секретар Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће Привредне коморе Србије Милорад Васиљевић објашњава да је Србија прошле године извезла чарапе у вредности од 200 милиона долара.

"Србија је трећи произвођач чарапа у свету, доминирају италијанске и немачке фирме са својим погонима у нашој држави. Највећи извозници у прошлој години били су 'Вали', произвођач чарапа из Ваљева са око 100 милиона долара извоза. Следи сомборски 'Фијорано', који је извезао рубља у вредности од 44 милиона долара, нишки 'Бенетон' са око 37 милиона долара пласмана разних одевних предмета", истиче Васиљевић.

Тренутно послује 620 фирми, махом мањих, које се баве производњом мајица, чарапа, веша, ситнијих одевних предмета, као и 930 погона за производњу панталона, кошуља, блуза, блејзера, капута... Од тог броја 80 одсто чине мале фирме, а 20 одсто су фабрике с више од 120 запослених.

Све више запослених у текстилној индустрији и квалитетна текстилна роба допринеле су томе да Србија прошле године заузме 18. место на листи снабдевача Европске уније текстилом.

Колики је то напредак у односу на претходне године, најбоље илуструје податак да је Србија 2000. године била на 192. месту од свих добављача у свету, да је 2005. била на 32. и да је за десет година успела да "прескочи" 14 места и полако се враћа на место које је некадашња Југославија имала на текстилном тржишту у Европи. Наиме, некадашњи југословенски текстилни комбинати шили су квалитетна одела за велики број европских држава и наша роба

била је посебно цењена код пробирљивих европских купаца.

Сасвим је извесно да би успех српске текстилне индустрије био још већи да није нелојалне конкуренције која “излеће” и извози у неке европске државе иако Србији не плаћа порезе и доприносе и налази се у сивој зони пословања.

Секретар Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће у ПКС Милорад Васиљевић истиче да српским текстилним фирмама данас није лако да пронађу партнере у иностранству, јер су престале да постоје некадашњи „Југоекспорт” и „Генекс” који су управо то чинили. “ПКС ће половином године отворити представништва у земљама које су најзначајнији спољнотрговински партнери и радићемо на повезивању наших произвођача са купцима”, рекао је Васиљевић.

ИЗ ОЧАЈА ПЕШКЕ ОД НИША ДО БЕОГРАДА: Нишлија протестује због дуга за плате од 6,5 милиона

Аутор:Блиц/И. А.

Бивши радник фабрике МИН специјална возила Зоран Нешић кренуће данас пешке из Ниша за Београд у знак протеста што не може да наплати заостале плате.

Он је позвао бивше раднике који имају исти проблем да му се прикључе.

Нешић је почетком године 48 дана протествовао испред седишта канцеларије градоначелника Ниша.

"Држава ми дугује 6,5 милиона по основу неисплаћених зарада и за то имам судску пресуду, али потраживања не могу да наплатим. Тужно ми је више да молим за свој зарађени новац. Штрајковао сам глађу само да бих скренуо пажњу на проблеме радника пропалих фирми, али смо само добили усмена обећања, а ја тражим документ шта ћемо и када добити", каже Нешић.

ОТКРИВАМО План за "Ресавицу": Катанац на четири рудника, 1.500 радника остаје без посла

Аутор:Слађана Вукашиновић

Четири рудника која послују у саставу јавног предузећа „Ресавица“ за подземну експлоатацију угља ускоро ће бити затворена, док ће најмање 1.500 радника остати без посла, сазнаје „Блиц“.

Истовремено, дуг овог јавног предузећа од 11 милијарди динара пашће на плећа грађана Србије. Ово је сценарио који ће радна група Министарства привреде и Министарства енергетике и рударства, појачане експертима са Рударско-геолошког факултета, предочити Влади Србије до 31. маја.

Тада би требало да се дефинише статус ове компаније која је сврстана у 17 привилегованих предузећа заштићених од стечаја.

Четири рудника чије рудне резерве су на издисају - Вршка Чука, Боговина, Ибарски и Сењски рудници - ставиће катанац на своја врата. Извор „Блица“ из Владе каже да је ово опција која је најреалнија како компанија не би отишла у стечај.

- Идеја је да се здрави делови компаније сачувају, а да се болесни одстране, јер само тако „Ресавица“ може да преживи. Субвенција државе више неће бити јер то не дозвољава ММФ, а стратешких партнера нема на видiku - каже наш саговорник.

Жељко Сертић за „Блиц“: Све активности се воде у договору са ММФ и Светском банком, а до 31. маја изаћи ћемо са решењем за руднике.

Дуговања од 11 милијарди динара биће претворена у јавни дуг.

- Предложено је да се у предузећу формирају две целине, једна која има перспективу и друга којој следи затварање. У ту другу били би пребачени прекобројни радници, а цео процес требало би да се заврши до краја године. Целине би имале и два рачуна - тврди наш извор. Сазнања „Блица“ индиректно је потврдио и в. д. директора „Ресавице“ Стеван Целатовић.

- Тачно је да је формирана радна група која ће мора да дефинише платформу о исплативости производње. Не можемо више да послујемо са рудницима који нису исплативи. Што се тиче вишка радника, о бројевима не желим да причам. Све се сагледава, а држава је максимално спремна да нам помогне - каже Целатовић за „Блиц“.

И министар привреде Жељко Сертић потврђује да се траже решења.

- Координатор процеса је Министарство енергетике и рударства, али и наше министарство је укључено у радну групу. Све активности се воде у договору са ММФ и Светском банком, а до 31. маја радна група ће изаћи са решењем за „Ресавицу“ - каже Сертић за „Блиц“.

СИНДИКАТ ТРАЖИ ВЕЋЕ ОТПРЕМНИНЕ

Небојша Миленковић, председник Самосталног синдиката „Ресавице“, каже да „постоје индиције да ће велики број радника након 31. маја“ остати без посла.

- Радна група која решава судбину фирме наложила је да се до тада заврши нова систематизација. Чули смо да треба неки рудници да се затворе, али сматрамо да је боље да се рудари из тих рудника пребаце у друге јаме које остају. Прекобројнима треба обезбедити пристојну отпремнину. Ми ћемо преговарати о висини, јер је 200 евра по години стажа мало за рударе - каже Миленковић за "Блиц".

ЕК подигла прогнозу раста БДП Србије на 2 одсто

Извор: Танјуг

Европска комисија подигла је прогнозу раста бруто домаћег производа (БДП) Србије на два одсто у овој години, објављено је у Бриселу.

Европска комисија је у фебруару раст БДП-а Србије прогнозирила на 1,6 одсто, а сада је, у најновијем извештају, подигла прогнозу за 0,4 процентна поена - на два одсто.

Према последњим пројекцијама, ЕК нам за 2017. годину предвиђа раст БДП-а од 2,5 одсто.

Премијер Александар Вучић изјавио је недавно да је уверен да ће међународне организације и финансијске институције подићи прогнозе раста за Србију у овој години.

Последње прогнозе ММФ-а и Светске банке за ову годину, саопштене у априлу и у марту, предвиђале су раст БДП-а у Србији од 1,8 одсто.

Европска комисија своје, "оптимистичније" прогнозе у односу на претходне заснива на већем приливу инвестиција и бољем извозном резултату.

Када је реч о инвестицијама, Европска комисија указује да је прилив страних инвестиција, не прецизирајући на које инвестиције мисли, био довољан да потпуно покрије дефицит текућег рачуна.

ЕК истовремено оцењује да ће раст инвестиција у Србији у наредних неколико година бити релативно јак.

Инвестиције су раније, на пример 2012, расле махом вођене појединачним пројектима у аутоиндустрији, али се, истиче се у извештају, профил инвестиција сада променио и разноврснији је.

Индикатори су показали да је економски опоравак убрзан почетком 2016, индустријска производња, и даље у већој мери вођена сектором рударства и енергетике, наставила је да расте у прва два месеца ове године

Производња расте у већини сектора, констатује Европска комисија.

Уједно се очекује да ће даљи раст извоза бити подстакнут и опоравком главних трговинских партнера Србије, скорашњим и новим инвестицијама, али и већом продуктивношћу захваљујући домаћим реформама.

Према извештају ЕК, очекује се и раст приватне потрошње у Србији, као и даљи опоравак приватног сектора.

- Очекује се раст приватне потрошње као последица опоравка приватног сектора, у смислу новог запошљавања и већих зарада - пише у извештају, уз упозорење да та путања зависи од предвиђене рационализације јавног сектора.

ЕК такође указује да ће српска економија, генерално, као и друге економије, бити изложена екстерним ризицима, и остати високо осетљива на међународне токове капитала и колебања цене нафте на светском тржишту.

Комисија истиче да би ризик по прогнозирани раст било "опуштање" по питању фискалне консолидације и структурних реформи.

БЛИЦ СПЕЦИЈАЛ Да ли је сиромаштво узело маха: Једемо све мање хлеба

Аутор: Слађана Вукашиновић

За последњих девет година потрошња хлеба у Србији је пала за 17,97 килограма по становнику, па смо се по томе значајно приближили европским стандардима.

Тако бар показују подаци из анализе о потрошњи становника, по којима је 2006. године за 365 дана свако од нас појео 101,5 килограма, а девет година касније само 83,71 килограм. Та потрошња је мања за чак 290 грама од онога што годишње поједе један Немац, па глас који Србе бије да једу највише хлеба у Европи одлази у историју.

Ако се погледа по регионима, Београђани су већ постали већи Европљани и од Немаца и Данаца, а са Аустријанцима су у истој равни. Становници српског главног града годишње на трпези имају 70 килограма ове намирнице, колико и Аустријанци, Немци (84) и Данци (72 килограма). Београђани смањену потрошњу хлеба надокнађују пецивом, којег поједу 10 килограма годишње, док је конзумација овог значајно скупљег производа од житарица у неразвијеним подручјима упола мања.

У тим крајевима је, међутим, хлеб и даље доминантна намирница, па се тако у јужној и источној Србији поједе 92 килограма по глави становника за годину дана.

Стручњаци имају различита мишљења о томе зашто је дошло до тако драстичног пада конзумирања некада најзаступљеније животне намирнице у Србији. Некима је то сигнал да је сиромаштво отишло толико далеко да више ни сиротињску намирницу не можемо да приуштимо, док други тврде да нас је начин живота натерао да баталимо хлеб.

Бранка Мирковић, нутрициониста, каже за "Блиц" да постоји више фактора за пад потрошње хлеба.

- Људи се данас све више хране у пекари јер им је то јефтиније него да направе ручак. То указује на то да нам је пао животни стандард, али и темпо живота је такав да је значајан број

људи због посла одсутан из куће, па не купују хлеб већ једу ван куће. Зато купују пецива, која су често због својих додатака много нездравија од хлеба, који је значајна намирница. Обавезан је за доручак и ручак, а за вечеру га не треба конзумирати. У зависности од тежине, година старости, не треба јести више од од 30 до максимално 100 грама - каже Мирковић. Бранислав Гулан, агроекономиста, пад потрошње хлеба повезује са економским приликама у земљу.

- Ово је озбиљан индикатор да је сиромаштво у Србији узело маха. У периодима тешке економске кризе и растућег сиромаштва по правилу долази до смањивања потрошње меса, млека, сира, воћа и поврћа, а расте потрошња хлеба. Међутим, то правило очигледно данас не важи у актуелној економској ситуацији у Србији јер је очигледно да је за велики део становништва и хлеб постао недоступан - каже Гулан за "Блиц".

Самоуправљање и приватизација

Аутор: Миодраг Зец

Миодраг Зеџ

Самоуправљање и приватизација

Самоуправни друштвени експеримент базирао се на изградњи потпуно нових релација у свим аспектима живота. Један од његових носећих стубова била је основна организација удруженог рада, а фундаменталне разлике између таквог и стандардног приватног, профитом руковођеног предузећа, лако се могу уочити и кроз битно различите билансе стања. Просечна структура активе - имовине стандардног предузећа у тржишној привреди састоји се од опреме и репроматеријала (50 одсто), некретнина и земље (30 одсто) и потраживања, пласмана у хартије од вредности, готовине (20 процената).

Суштина бизниса је, дакле, у опреми, јер је она база за креирање профита. Зграде су старе, а опрема нова! У самоуправном предузећу основу имовине чини скупа и често непотребна имовина, земља и зграде (70 одсто) уз стару и нефункционалну опрему (30 одсто). Оно најчешће нема новца на рачуну, а када комунистички директори и политичари презентују самоуправно предузеће, најчешће се хвале земљиштем и халама, дивном радничком класом и кажу: „ми свега сем новца имамо“. У том ставу се осликава системска апсурдност, јер предузеће је у основи машина за производњу профита, новца.

Битна разлика постоји и на страни пасиве - извора финансирања. Капиталистичко предузеће у просеку има 50 одсто сопственог капитала, а толико отпада и на кредитне и друге изворе.

Миодраг Зеџ је редовни професор економије на Филозофском факултету у Београду. Аутор је шест књига, 35 прилога у зборницима са домаћих и међународних скупова и више од 150 чланака у научним часописима

Држава није извукла никакву поуку па је и уочи последњег таласа приватизације, у којем ће многе фирме завршити у стечају, главна максима - добитке приватизовати, а губитке социјализовати

Историјат финансирања самоуправног предузећа карактерише се национализацијом, бесповратним и бескапиталним кредитирањем, а у малом броју случајева сопственом акумулацијом. Више пута су им отписивани сви дугови, као 24. јануара 1994, применом „Аврамовићевог програма“. Перманентна инфлација, посебно хиперинфлација, награђује дужнике и темељно разграђује банкарски систем.

Губици се непрекидно отписују на терет друштвеног капитала чиме предузећа једу сопствену супстанцу. Такав привредни систем захтева непрекидан допинг споља. Губици се монетизују, покривају се банкарским кредитима, потом се преносе на централну банку и на крају се социјализују као јавни дуг, најчешће страни. Такав неодржив систем се урушио, приватизација је проглашена спасоносним решењем да би се сада сав друштвени гнев окренуо против приватизације уз величање прошлих времена.

Концепт приватизације проводи се већ 25 година са основном идејом да ако има шта да се приватизује (капитала) онда он припада запосленима, а ако постоје губици (негативан капитал) онда је то надлежност државе. У првом таласу приватизације, до 2000. приватизована су најбоља предузећа (пиваре, прехрана, фармација) најчешће бесплатном поделом акција запосленима и њиховим рођацима, грађанима. Те су акције мање-више касније продате страним компанијама и домаћим тајкунима. Тако добијен новац је отишао на куповину станова, аутомобила, путовања, весеља...

После 2000. коригован је концепт приватизације (30 одсто подела, а 70 одсто продаја) и отпочео други талас. Остварен је релативно висок принос за интерне акционаре и државу, нарочито приватизацијом дуванске индустрије... Међутим и држава и самоуправљачи су тај новац потрошили, тако да сад немамо ни новца, ни акција.

Трећи талас приватизације најлошијих предузећа се сада најављује. Постоји вероватноћа да ће велики део индустријских предузећа завршити у стечају. Очигледно је да није дошло до кључних друштвених промена и да је и

даље главна максима „добитке приватизовати, а губитке социјализовати“. Држава није извукла никакву поуку из претходног периода да се повуче из привреде и посвети својој основној функцији: прављењу правне и друге инфраструктуре и финансирању јавних служби. Она се на велика врата враћа у привреду некретички узимајући једнима, а дајући другима. Господо, направите јасна правила игре, обезбедите фер утакмицу и учините људе одговорним. Досадашње непрекидне прерасподеле резултирале су огромним лугом, свеприсутним осиромашењем и танким слојем елите. Седамдесет година су држава и политичари имали огромну моћ над привредом и резултати су очигледни.